

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **E.**, so sídlom v B., IČO: X., zastúpenej advokátskou kanceláriou T., so sídlom v B., v mene ktorej koná ako konateľ advokát M., proti žalovanému **B.**, bývajúcemu v K., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu Z., so sídlom v P., IČO: X., **o zaplatenie 5.342,65 EUR s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 13 C 253/2012, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 30. septembra 2013 sp. zn. 5 Co 277/2013 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 30. septembra 2013 sp. zn. 5 Co 277/2013 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobou podanou na Okresnom súde Trebišov (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“ alebo „prvostupňový súd“) dňa 23.7. 2012 sa žalobkyňa domáhala voči žalovanému zaplatenia sumy 5.342,65 EUR s príslušenstvom a náhrady trov konania.

Okresný súd rozhodol o uplatnenom nároku platobným rozkazom z 31. augusta 2012 č. k. 13 Ro 314/2012-21, ktorým uložil žalovanému povinnosť, aby v lehote 15 dní od doručenia platobného rozkazu zaplatil žalobkyni žalovanú sumu s príslušenstvom a náhradu trov konania, alebo aby v tej istej lehote podal proti nemu odpor. Platobný rozkaz bol žalovanému doručený 7.9. 2012, pričom sám proti nemu odpor nepodal.

Po vydaní platobného rozkazu Z., so sídlom v P. (ďalej len „Združenie“) oznámilo písomným podaním doručeným okresnému súde 20.9.2012, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného. Ďalším písomným podaním, doručeným okresnému súde 12. októbra 2012, podalo proti platobnému rozkazu odpor.

Súd prvého stupňa uznesením zo 16. apríla 2013 č. k. 13 C 253/2012-126 odpor Združenia proti platobnému rozkazu odmietol. Odmietnutie odporu odôvodnil tým, že bolo podané neoprávnenou osobou, keďže žalovaný sám odpor nepodal. Vychádzal z právneho názoru, že v zmysle § 174 ods. 2 prvá veta O.s.p. je oprávnenou osobou na podanie odporu iba odporca. Združenie takouto osobu nie je. Nemá preto oprávnenie takýto procesný úkon urobiť.

Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie Združenia uznesením z 30.septembra 2013 sp. zn. 5 Co 277/2013 uznesenie súdu prvého stupňa o odmietnutí odporu zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení uznesenia uviedol, že tretia osoba sa stáva vedľajším účastníkom v okamihu, keď dôjde súdu jej oznámenie, že vstupuje do konania na strane niektorého z účastníkov. Za konanie, v ktorom môžu nastať účinky vzniku vedľajšieho účastníctva považoval aj konanie, v ktorom súd rozhoduje platobným rozkazom, kedy sa pomoc v spore prejavuje práve tým, že vedľajší účastník podá odpor proti platobnému rozkazu. Tým, že v danej veci vedľajší účastník podal včas odpor, zrušil sa platobný rozkaz v celom rozsahu a súd je povinný v konaní ďalej pokračovať.

Na základe podnetu žalobkyne podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) proti vyššie uvedenému uzneseniu krajského súdu mimoriadne dovolanie. Vyčítal odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie veci v otázke aktívnej legitímácie Združenia podať odpor proti platobnému rozkazu v súvislosti s otázkou vzniku účinkov jeho vedľajšieho účastníctva v konaní. Uviedol, že účinky vzniku vedľajšieho účastníctva môžu nastať len v takom konaní, v ktorom sa môže naplniť jeho zmysel a účel, teda pomoc v spore niektorému z účastníkov. Takýmto konaním môže byť zásadne len sporové konanie. To však neplatí pre také štádium sporového konania, v ktorom súd rozhoduje o návrhu platobným rozkazom, kedy sa táto pomoc môže najskôr prejaviť až včasným podaním odporu žalovaným. Až po takomto úkone žalovaného sa môže naplniť zmysel a obsah vedľajšieho účastníctva. Pokiaľ v tejto veci Združenie v štádiu skráteného konania oznámilo, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného, nenastali týmto oznámením účinky vzniku jeho vedľajšieho účastníctva, a preto ani nemohlo byť oprávnenou osobou na podanie odporu proti platobnému rozkazu. Navrhol preto, aby

mimoriadnym dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu bolo zrušené a vec vrátená odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalobkyňa sa stotožnila s obsahom mimoriadneho dovolania.

Žalovaný ani Združenie sa k mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O. s. p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal generálny prokurátor (§ 243e ods. 1 O. s. p.) v lehote jedného roka (§ 243g O. s. p.) proti rozhodnutiu, ktoré môže napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal napadnuté uznesenia bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243a ods. 3 O. s. p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

V zmysle § 243f ods. 1 O. s. p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O. s. p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Generálny prokurátor namieta, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V preskúmvanej veci je z odôvodnenia mimoriadnym dovolaním napadnutého uznesenia zrejmé, že odvolací súd vychádzal z názoru, že vedľajšie účasťníctvo Združenia v tzv. skrátenom konaní vzniklo, a že opačný výklad odporcovi ako spotrebiteľovi neumožňuje riadne aplikovať ustanovenie § 93 O.s.p., ktorým procesným predpisom sa

zaručuje zvýšená ochrana spotrebiteľa. Dovolací súd takéto právne posúdenie veci odvolacím súdom nepovažuje za správne.

V súvislosti s prijatou novelou Občianskeho súdneho poriadku vykonanou zákonom č. 353/2014 Z.z. účinnou od 1. januára 2015 poznamenáva, že právne treba predmetnú vec posúdiť podľa Občianskeho súdneho poriadku (jeho ustanovení upravujúcich vedľajšie účastníctvo) v znení účinnom do 31. decembra 2014. Rozhodujúce procesné úkony (oznámenie o vstupe do konania a odpor) boli totiž vedľajším účastníkom urobené 18.9.2012, resp. 12.10.2012, t.j. pred 1. januárom 2015 a ich právne účinky, keďže úkony nastali pred účinnosťou novely, zostávajú zachované.

V zmysle § 93 ods. 1 O. s. p. ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je. Ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu (§ 93 ods. 2 O. s. p.). Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh (§ 93 ods. 3 O. s. p.). V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností (§ 93 ods. 4 O. s. p.).

Vedľajšie účastníctvo je formou spoločenstva účastníkov v občianskom súdnom konaní. Vedľajší účastník je osoba odlišná od účastníka samotného, ktorá sa zúčastňuje konania z dôvodu, že chce pomôcť zvíťaziť v spore niektorému z účastníkov (sporných strán). Zmyslom vedľajšieho účastníctva je „pomoc v spore“ niektorému z účastníkov. Vedľajší účastník je motivovaný víťazstvom v spore toho účastníka, ku ktorému pristúpil. Táto motivácia je daná buď právnym záujmom vedľajšieho účastníka na takomto výsledku konania, o ktorý ide spravidla vtedy, ak rozhodnutím bude vo svojich dôsledkoch dotknuté jeho právne postavenie (práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva), alebo je v zmysle ustanovenia § 93 ods. 2 O. s. p. daná predmetom jeho činnosti, ktorým je ochrana práv podľa osobitného predpisu.

Z vyššie citovaného ustanovenia § 93 ods. 3 O. s. p. („Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh.“) možno vyvodiť, že tretia osoba sa stáva vedľajším účastníkom v okamihu, keď dôjde súdu jej oznámenie, že vstupuje do konania na strane niektorého z účastníkov. To však neznamená, že tieto účinky nastávajú vždy v každom konaní, resp. v každom štádiu konania. Vzhľadom na vyššie uvedený zmysel vedľajšieho účastníctva (pomôcť zvíťaziť v spore niektorému z účastníkov), treba ustanovenie § 93 ods. 3 O. s. p., pokiaľ ide o vznik účinkov vedľajšieho účastníctva, vykladať tak, že účinky vzniku vedľajšieho účastníctva môžu nastať len v takom konaní, v ktorom sa môže naplniť jeho obsah a účel. Takýmto konaním môže byť zásadne len sporové konanie. To však neplatí napríklad pre také štádium sporového konania, v ktorom súd rozhoduje v tzv. skrátanom (rozkaznom) konaní, ktorého výsledkom (formou rozhodnutia) je platobný rozkaz (od 1. januára 2015 s výnimkou prípadov, ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom). Skrátané konanie v porovnaní s obvyklým priebehom reálneho sporového konania vykazuje výrazné odlišnosti, keďže sa realizuje bez nariadenia pojednávania a bez vykonania dokazovania. Akcentovaná je tu rýchlosť a hospodárnosť konania a vo vzťahu k žalovanému zásada „bdelým patrí právo“. Pokiaľ žalovaný v tomto štádiu konania nevyvíja žiadnu procesnú aktivitu (platobný rozkaz sa vydáva spravidla bez jeho vypočutia, len na základe skutočností uvádzaných žalobcom a žaloba sa doručuje až spolu s platobným rozkazom, ako tomu bolo aj v preskúmvanej veci), a teda žalovaný v tomto štádiu konania neuplatňuje svoje procesné práva, nemôže tak zásadne procesne účinným spôsobom urobiť ani subjekt, ktorý oznámi súdu, že vstupuje do konania na jeho strane ako vedľajší účastník.

Konanie, ktorého výsledkom je platobný rozkaz, nadobudne povahu sporového konania vo vlastnom (užšom) zmysle slova zásadne až včasným podaním odôvodneného odporu žalovaným, v dôsledku čoho sa platobný rozkaz zrušuje a súd nariadi pojednávanie. Až po takomto procesnom úkone urobeného žalovaným sa stáva uplatnený nárok sporným (odporuje mu) a teda môže byť naplnený zmysel a obsah vedľajšieho účastníctva, pomáhať v konaní hlavnému účastníkovi a podporovať ho s cieľom prispieť k ochrane jeho práv (v prípade vedľajšieho účastníctva podľa § 93 ods. 2 O. s. p.) prípadne aj svojich vlastných práv plynúcich mu z hmotnoprávných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov (v prípade vedľajšieho účastníctva podľa § 93 ods. 1 O. s. p.). Možnosť rýchlejšej a účinnej obrany žalovaného proti platobnému rozkazu v podobe podaného odporu je realizáciou jeho

zodpovednosti za naplnenie zásady "vigilantibus iura" (nech si každý chráni/stráži svoje práva).

V posudzovanej veci vyššie uvedené znamená, že oznámením Združenia, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného v štádiu skráteného (rozkazného) konania, účinky vzniku jeho vedľajšieho účastníctva nenastali. Vylučuje to zmysel a účel inštitútu vedľajšieho účastníctva v spojení so zmyslom a účelom inštitútu skráteného konania. Neprichádzalo preto do úvahy podanie odporu proti platobnému rozkazu takýmto subjektom (spravidla nebude prichádzať do úvahy ani po 1.januári 2015, lebo citovaná novela O.s.p. v ustanovení § 93 ods. 5 pripustila možnosť podania odporu vedľajším účastníkom len v prípadoch, ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom).

V posudzovanej veci v otázke účinkov vzniku vedľajšieho účastníctva právnickej osoby založenej alebo zriadenej na ochranu spotrebiteľa podľa osobitného zákona v tzv. skrátenom konaní teda platí právny názor vyslovený Najvyšším súdom už v uznesení z 10. októbra 2012 sp. zn. 6 Cdo 207/2011 a následne aj v uzneseniach z 21. októbra 2013 sp. zn. 7 Cdo 135/2013 a z 30. októbra 2013 sp. zn. 6 Cdo 357/2012 (dostupné na www.najpravo.sk - judikatúra).

Realizáciou ochrany spotrebiteľa, zaručenej právom EÚ, je v skrátenom konaní ustanovenie § 172 ods. 9 O. s. p., podľa ktorého ak sa uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy zo spotrebiteľskej zmluvy a odporcom je spotrebiteľ, súd nevydá platobný rozkaz, ak zmluva obsahuje neprijateľné podmienky.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že mimoriadnym dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a že generálny prokurátor dôvodne podal proti nemu mimoriadne dovolanie (§ 243e O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.). Najvyšší súd preto uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a 2 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o mimoriadnom dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania

a konania o mimoriadnom dovolaní (vid' primerane § 243d ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. marca 2015

JUDr. Ivan Machyniak, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Pudmarčíková